

Катерина Василенко,
аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права

УДК 342

Професійні права та обов'язки головного лікаря державного закладу охорони здоров'я як основа адміністративно-правового статусу: процесуально-правовий аспект

Відповідно до ст. 49 Конституції України кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. На нашу думку, така позиція вітчизняного законодавця обумовлена, у першу чергу, тим, що саме охорона здоров'я виступає одним із пріоритетних напрямів державної діяльності, оскільки саме суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави.

Безумовним наразі є те, що на практиці в більшості випадків надання кваліфікованої медичної допомоги кожній особі, що загалом і слугує запорукою належного дотримання конституційних прав і основоположних свобод людини і громадянина, здійснюється в межах закладу охорони здоров'я, яким, згідно зі ст. 3 За-

кону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», є юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, основним завданням яких є забезпечення медичного обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників [2].

З нашої точки зору, актуальність теми дослідження обумовлена тим, що наразі запорукою ефективного функціонування будь-якого закладу охорони здоров'я на території нашої держави, незалежно від його організаційно-правової форми та/або форми власності, є наявність належного керівника, тобто тієї особи, яка окрім того, що є фахівцем у галузі медицини та щоденно надає кваліфіковану медичну допомогу кожному, хто її потребує, але й одночасно є безпосе-

реднім управлінцем, який у свої повсякденній професійній діяльності покликаний забезпечувати керівництво поточною діяльністю самої установи, її персоналом тощо, що, у свою чергу, обумовлює регулярне прийняття тих чи інших управлінським рішенням й покладення на себе відповідальності за їх виконання.

Мета дослідження полягає в тому, щоб систематизувати, узагальнити і конкретизувати адміністративно-правовий статус головного лікаря державного закладу охорони здоров'я та визначити механізми його законодавчого закріплення в ході демократичних перетворень в Україні, а також розмежувати професійні права та обов'язки такої посадової особи, виокремити шляхи їх захисту, гарантії тощо.

Загальні проблеми охорони здоров'я та необхідності належного дотримання конституційного права особи на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування досліджували Волинець Т. В., Антонов С. В., Сенюта І. Я., Терешко Х. Я., Роханський А. О., Стеценко С. Г., Майданик Р. А., Зражевська Н. О., Коробцова Н. В. та ін. Однак, незважаючи на інтенсивність та широкий спектр досліджень, присвячених різним аспектам цієї проблематики, багато питань у сфері адміністративно-правового статусу головного лікаря державного закладу охорони здоров'я залишаються ще дискусійними.

Отже, як зазначено у ст. 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», керівником закладу охорони здоров'я незалежно від форми власності може бути призначено лише особу, яка відповідає єдиним кваліфікаційним вимогам, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я [2]. У зв'язку з цим, ми вважаємо, на неабияку увагу заслуговує саме адміністративно-правовий статус такої посадової особи, що обумовлює необхідність проведення

грунтовного аналізу, зокрема, певних прав і обов'язків головного лікаря, що надасть змогу визначити його місце в межах тієї чи іншої медичної установи тощо.

Зокрема, Д. М. Овсянко оперує поняттям «адміністративно-правове становище суб'єктів адміністративного права» і пропонує визначати його через обсяг і характер їх правосуб'єктності, яку визначають адміністративна правоздатність і дієздатність [3, с. 43]. Саме тому ключовим поняттям тут виступає саме «адміністративна правосуб'єктність», під якою в юридичній літературі загалом розуміють потенційну здатність суб'єкта мати права та обов'язки (адміністративна правоздатність) у сфері державного управління і їх реалізовувати в зазначеній сфері (адміністративна дієздатність) [4, с. 27].

У контексті розгляду даного питання адміністративна правоздатність — це здатність суб'єкта мати права й обов'язки у сфері державного управління. Правоздатність з'являється з моменту виникнення суб'єкта (народження, створення та державної реєстрації), припиняється — з моменту зникнення суб'єкта (з моменту ліквідації — щодо юридичної особи або смерті — фізичної особи) [4, с. 28].

У свою чергу, В. К. Колпаков адміністративну дієздатність пропонує розглядати як «здатність суб'єкта самостійно реалізовувати надані йому права і виконувати покладені на нього обов'язки у сфері державного управління. Складовою дієздатності є адміністративна деліктоздатність, тобто здатність суб'єкта нести за порушення адміністративно-правових норм юридичну відповідальність. Тобто вона означає, що фізична особа буде нести адміністративну відповідальність, а юридична буде нести відповідальність в адміністративному порядку, включаючи матеріальну» [5, с. 98].

Виходячи з вищевикладеного, як слушно зазначає Т. Плугатар, «адміністративно-правовий статус дає можливість визначити місце та роль

особи у державно-управлінських та інших суспільних відносинах, що регулюються нормами адміністративного права. Найвність прогалін і колізій у нормативному регулюванні адміністративно-правового статусу створює, з одного боку, труднощі у здійсненні посадовими особами державних органів та органів місцевого самоврядування своїх повноважень, а з іншого, – не забезпечує належної реалізації та захисту прав і свобод громадян» [6, с. 101].

Якщо ж наразі говорити безпосередньо про адміністративно-правовий статус головного лікаря, то, на нашу думку, розпочати варто саме з того, що в даному випадку мова йде вже не просто про фізичну особу, а посадову особу - керівника того чи іншого закладу охорони здоров'я, у тому числі й державного, діяльність якого спрямована на постійне прийняття відповідних управлінських рішень та здійснення всебічного керівництва повсякденною діяльністю такої установи задля забезпечення її безперервного функціонування, що, у свою чергу, зумовлює й специфіку виконуваних ним функцій.

Загалом, особливості правового статусу різних категорій посадових осіб визначаються покладеними на них обов'язками й характером службових повноважень, специфікою діяльності органів, в яких вони служать. Під адміністративно-правовим статусом посадової особи А. М. Костюков пропонує, розуміти регульоване нормами права становище посадової особи в органі управління, що характеризує найменування посадової особи та її місце у службовій ієрархії, функції, повноваження, гарантії реалізації повноважень і відповідальність [7, с. 21-23]. До елементів правового статусу посадових осіб можна включити трудову правосуб'єктність службовців, їх основні (статутні) трудові права й обов'язки, гарантії цих прав і відповідальність за невиконання обов'язків. Під трудовою правосуб'єктністю службовців розуміють встановлена законодавством

здатність виконувати певні службові обов'язки з настанням відповідного віку. Трудова правосуб'єктність встановлюється діючим законодавством, як правило, з досягненням громадянами 16-річного віку.

На основі зазначеного раніше, з нашої точки зору, адміністративно-правовий статус головного лікаря державного закладу охорони здоров'я можна визначити як «передбачений чинним законодавством України обсяг і характер правосуб'єктності посадової особи – головного лікаря державного закладу охорони здоров'я, що визначає його професійне становище та місце у службовій ієрархії медичної установи, функції, повноваження, гарантії реалізації повноважень і відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених на нього обов'язків», до структурних елементів якого входять:

- Професійна (трудова) правосуб'єктність головного лікаря як потенційна здатність суб'єкта мати права та обов'язки і їх реалізовувати в зазначеній сфері;

- Основні професійні (трудові) права й обов'язки, а також гарантії цих прав;

- Відповідальність за невиконання або неналежне виконання обов'язків.

На нашу думку, незважаючи на те, яким чином той чи інший науковець-дослідник формулює своє власне визначення поняття «адміністративно-правового статусу головного лікаря державного закладу охорони здоров'я», ключовою складовою в будь-якому випадку залишається саме перелік тих прав і обов'язків, якими наділена дана посадова особа у зв'язку зі специфікою виконуваних ним функцій.

Якщо говорити про професійні права медичних працівників загалом і головного лікаря, у тому числі, то слушним буде наразі звернутись до положень ст. 77 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2], згідно з якою медичні і фармацевтичні працівники

мають право, зокрема, на: належні умови професійної діяльності; підвищення кваліфікації, перепідготовку не рідше одного разу на п'ять років у відповідних закладах та установах; вільний вибір апробованих форм, методів і засобів діяльності, впровадження у встановленому порядку сучасних досягнень медичної та фармацевтичної науки і практики; обов'язкове страхування за рахунок власника закладу охорони здоров'я у разі заподіяння шкоди їх життю і здоров'ю у зв'язку з виконанням професійних обов'язків у випадках, передбачених законодавством; соціальну допомогу з боку держави у разі захворювання, каліцтва або в інших випадках втрати працездатності, що настала у зв'язку з виконанням професійних обов'язків; пільгові умови пенсійного забезпечення тощо. Даний перелік не є вичерпним.

З нашої точки зору, окрім вищевикладеного, до переліку прав головного лікаря, у тому числі й державного закладу охорони здоров'я, можна додати такі специфічні складові як право на своєчасне отримання інформації від підлеглих щодо реального стану справ у межах даної медичної установи та, наприклад, право на безперешкодне залучення інших кваліфікованих працівників зі штату до управління поточною діяльністю з тих чи інших питань, у межах, встановлених чинним законодавством України, якщо в цьому є практична необхідність.

Не менш важливе значення мають, безумовно, і ті обов'язки, які покладаються на медичного працівника, у тому числі й головного лікаря того чи іншого закладу охорони здоров'я, оскільки саме вони слугують, по-суті, певним важелем стримування, попередження можливих зловживань з боку таких осіб тощо. Отже, згідно зі ст. 78 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2], медичні і фармацевтичні працівники зобов'язані: сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню

захворювань, надавати своєчасну та кваліфіковану медичну і лікарську допомогу; безплатно надавати відповідну невідкладну медичну допомогу громадянам у разі нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях; дотримувати вимог професійної етики і деонтології, зберігати лікарську таємницю; постійно підвищувати рівень професійних знань та майстерності тощо.

Якщо говорити про професійні обов'язки саме головного лікаря як основу його адміністративно-правового статусу, то, ми вважаємо, що до вищезазначеного переліку слушно буде додати та окремо виділити такі складові: обов'язок у своїй повсякденній діяльності забезпечувати безперебійне функціонування відповідної медичної установи в цілому; обов'язок тісно співпрацювати з іншими медичними працівниками в межах даного закладу охорони здоров'я з метою досягнення ефективного рівня всебічного управління та прийняття зважених, обґрунтованих управлінських рішень з питань діяльності юридичної особи; обов'язок головного лікаря як керівника стимулювати колектив до самоорганізації, самоконтролю та самовдосконалення з метою покращення міжособистісних стосунків між підлеглими та дотримання правил професійної етики всередині лікарні тощо.

Звісно, виходячи з усього вищевикладеного, можна зробити висновок, по-перше, що перелік професійних прав і обов'язків, закріплений нині на законодавчому рівні, не є вичерпним, а, по-друге, у більшості випадків мова йде загалом саме про певну майнову складову адміністративно-правового статусу, у тому числі, й головного лікаря. Проте, на нашу думку, абсолютно важливими та не менш актуальним є питання особистих немайнових прав медичних працівників та механізму їх захисту й певних гарантій дотримання.

Окрім цього, варто наголосити на тому, що, на наш погляд, саме в контексті розгляду особистих немайно-

вих прав медичних працівників простежується їх тісний взаємозв'язок з особистими немайновими правами пацієнтів, оскільки, по-суті, непорушення одних безумовно сприятиме неухильному дотриманню інших по відношенню до кожного з учасників відносин, що виникають у процесі надання тих чи інших видів медичних послуг у межах відповідного закладу охорони здоров'я.

Наразі пропонуємо зупинити свою увагу на ґрунтовному аналізі таких особистих немайнових прав як право лікаря/медичного працівника на повагу до його професійної честі, гідності та ділової репутації та право пацієнта на збереження медичної таємниці щодо стану його здоров'я, оскільки саме вони є настільки взаємопов'язаними та взаємозалежними, що, з нашої точки зору, можна стверджувати той факт, що дані права, у свою чергу, як правило, виступають обумовленими ними ж обов'язками стосовно одне одного.

У даному випадку мова йде про те, що, наприклад, лікар, який не дотримується свого професійного обов'язку щодо нерозголошення медичної таємниці, не має морального права вимагати від цього ж таки пацієнта поважати його професійну честь, гідність та ділову репутацію. І навпаки, якщо той чи інший пацієнт, звернувшись за медичною допомогою, виражає своє негативне, нахабне та просто неприйнятне ставлення до тієї особи, яка наразі надає йому послуги з охорони здоров'я, ігнорує його рекомендації тощо, то така особа, по-суті, сама наражає себе на небезпеку й провокує своїми ж діями виникнення "сприятливої" ситуації для можливого порушення його права на збереження медичної таємниці щодо стану свого здоров'я, а не попереджає вчинення таких протиправних дій.

Отже, як слушно зазначає Зражевська Н.О., професійні уміння, досвід, навика, спеціальні знання і ділова репутація лікаря є нематеріальними благами, щодо яких виника-

ють особисті немайнові права, які також виступають об'єктом правової охорони. Лікар як суб'єкт правовідносин з надання медичної допомоги є носієм таких особистих немайнових прав. Задля належного виконання своїх професійних обов'язків він має бути впевненим в існуванні дієвих правових механізмів захисту своїх прав, на випадок їх порушення, зокрема судових [8, ст. 26]. Така система гарантій цілком відповідає положенням Декларації Всесвітньої медичної асамблеї відносно незалежності та професійної свободи лікарів 1986 року [9].

Поняття гідності, честі чи ділової репутації є морально-етичними категоріями й одночасно особистими немайновими правами, яким закон надає значення самостійних об'єктів судового захисту. Зокрема "честь" можна визначити як особливе моральне ставлення людини до себе, що виявляється в усвідомленні свого соціального статусу, роду діяльності й моральних заслуг, і відповідне ставлення до неї суспільства, яке рахується з її репутацією. Гідність — особливе моральне ставлення людини до себе, що виявляється в усвідомленні своєї самоцінності й моральної рівності з іншими людьми; ставлення до людини інших людей, в якому визнається її безумовна цінність.

Ділова репутація - сукупність підтвердженої інформації про особу, що дає можливість зробити висновок про професійні та управлінські здібності такої особи, її порядність та відповідність її діяльності вимогам закону. Проте на сьогодні в Україні існує й закріплене на законодавчому рівні визначення даного поняття. Виходячи з положень ст. 2 Закону України "Про банки і банківську діяльність", ділову репутацію прийнято розглядати як відомості про відповідність діяльності юридичної або фізичної особи, у тому числі керівників юридичної особи та власників істотної участі у такій юридичній особі, вимогам закону, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості

про порядність, професійні та управлінські здібності фізичної особи [10].

У свою чергу, Верховний суд України (п. 4 Постанови Пленуму ВСУ "Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи") пропонує під "гідністю" розуміти визнання цінності кожної фізичної особи як унікальної біопсихосоціальної цінності, з "честю" пов'язується позитивна соціальна оцінка особи в очах оточуючих, яка ґрунтується на відповідності її діянь (поведінки) загальноприйнятним уявленням про добро і зло, а під діловою репутацією фізичної особи розуміється набута особою суспільна оцінка її ділових і професійних якостей при виконанні нею трудових, службових, громадських чи інших обов'язків [11].

Загалом, особисті немайнові права лікарів на повагу до професійної честі, гідності та ділової репутації можна визначити як "суб'єктивні цивільні права, тобто міра дозволеної чи незабороненої поведінки суб'єкта цивільного правовідношення, які за своїм змістом нерозривно пов'язані з особою носія - лікаря, не мають економічного змісту, спрямовані на задоволення соціальних потреб, об'єктом яких є професійна честь, гідність і ділова репутація лікаря" [8, ст.ст. 27 - 28].

Можливість захисту особистих немайнових прав лікарів на повагу до професійної честі, гідності та ділової репутації судом є елементом правової охорони як загальної правової категорії, а підставами виникнення права на захист особистих немайнових прав лікарів, відповідно до ч. 1 ст. 15 Цивільного кодексу України, є порушення такого цивільного права [12].

Беручи до уваги зазначені конституційні положення, Верховний суд України (абзац 4 п. 1 Постанови Пленуму ВСУ "Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи")

дійшов висновку, що суди при вирішенні справ про захист гідності, честі та ділової репутації повинні забезпечувати баланс між конституційним правом на свободу думки і слова, правом на вільне вираження своїх поглядів та переконань, з одного боку, та правом на повагу до людської гідності, конституційними гарантіями невтручання в особисте і сімейне життя, судовим захистом права на спростування недостовірної інформації про особу, з іншого боку [11].

Важливими способами захисту порушених особистих немайнових прав на повагу до честі, гідності та ділової репутації, відповідно до ч. 6 ст. 277 Цивільного кодексу України [12], є право на відповідь, якщо такі права порушено у друкованих або інших засобах масової інформації, а також на спростування недостовірної інформації у тому ж засобі масової інформації.

Водночас, відповідно до абзацу 2 ч. 2 ст. 30 Закону України "Про інформацію", якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, а також інші особисті немайнові права, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду [13].

Наразі слушним буде зупинити свою увагу на понятті "медична таємниця", що відноситься до фундаментальних понять лікарської етики, деонтології. В Україні необхідність захисту інформації, що складає медичну таємницю, проголошено і на конституційному рівні, і визначено

складовою низки галузевих законодавчих актів, що свідчить про високу значущість для всього суспільства факту зберігання в таємниці інформації, що стосується взаємовідносин з медичною сферою окремої людини та про необхідність розгляду проблем медичної таємниці для юристів та медичних працівників [14, ст. 252]. Крім того, Конституція України (ст. 32) гарантує людині додержання таємниці інформації, що носить особистий характер, тобто відомостей щодо життя людини, її здоров'я, які становлять об'єкт медичної таємниці [1].

Відповідно до положень ст. 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2], медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторону життя громадянина, не мають права розголошувати ці відомості, крім передбачених законодавчими актами випадків.

При використанні інформації, що становить лікарську таємницю, в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у випадках її публікації у спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта.

Згодом даний нормативно-правовий акт було доповнено ст. 391 "Право на таємницю про стан здоров'я", де наразі зазначено, що пацієнт має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при його медичному обстеженні. Забороняється вимагати та надавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування пацієнта.

Окрім цього, як слушно наголошує Н. Коробцова, працівники закладів охорони здоров'я, на яких покладено функцію збирання та обробки персональних відомостей, можуть використовувати ці відомості лише

відповідно до своїх службових, професійних чи трудових обов'язків. Вони також повинні зберігати таємницю інформації, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням їхніх професійних чи інших обов'язків. Отже, заклади охорони здоров'я повинні отримувати від відповідних працівників письмові зобов'язання про нерозголошення отриманої інформації. Зберігати таємницю такої інформації вони повинні навіть після припинення трудових або службових відносин із закладом охорони здоров'я [15, ст. 30].

Виходячи з усього вищевикладеного, на нашу думку, можна дійти висновку, що право, зокрема, головного лікаря того чи іншого закладу охорони здоров'я на повагу до його професійної честі, гідності та ділової репутації та право пацієнта на збереження медичної таємниці щодо стану його здоров'я є, по-перше, є одними з найважливіших та, у більшості випадків, навіть першочерговими особистими немайновими правами сторін суспільних правовідносин, що виникають у сфері надання медичних послуг та охорони здоров'я. По-друге, саме дана категорія прав потребує неабияких гарантій з боку чинного законодавства, оскільки захист потерпілих від протиправних дій осіб та відшкодування, у тому числі, моральної шкоди, завданої їм порушенням таких особистих немайнових прав потребує постійного вдосконалення як змісту відповідних нормативно-правових актів, так і проведення якісного реформування судової системи України в цілому.

Звісно, досліджувані нами наразі категорії є, по-суті, дещо суб'єктивними характеристиками, які засновані на певних етичних принципах життєдіяльності відповідної особи, у зв'язку з чим дуже важко виробити загальну концепцію, що передбачала б, наприклад, спільні для всіх критерії визначення самої наявності факту порушення особистих немайнових прав певної особи, оскільки у наш час те, що прийнятне для однієї лю-

дини, може бути абсолютно фатальним для іншої, і навпаки.

Наостанок варто наголосити, що забезпечення належного законодавчого закріплення та ефективного механізму нормативно-правового регулювання адміністративно-правового статусу головного лікаря державного закладу охорони здоров'я, у тому числі в аспекті виокремлення широко кола його прав і обов'язків, гарантій їх дотримання й механізму захисту - постає одним із основних чинників буття демократичного суспільства, важливою передумовою правової демократії, запорукою дотримання конституційного права на охорону здоров'я, медичну допомогу та меди-

чне страхування, а також існування інших прав і свобод людини як особи та громадянина тієї чи іншої держави. Саме діяльність головного лікаря будь-якого закладу охорони здоров'я як керівника відповідної установи дає йому можливість у повсякденній професійній діяльності приймати вольові та ефективні управлінські рішення, що в свою чергу, стосуються не лише забезпечення належного рівня надання медичних послуг кожній особі, яка цього потребує, а й постійного здійснення адміністративно-управлінських функцій щодо регулювання господарської діяльності самої юридичної особи.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР / Законодавство України: сайт. – Електрон. дані і прогр. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/page>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19 листопада 1992 р., № 2801-ХІІ / Законодавство України: сайт. – Електрон. дані і прогр. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page>
3. Овсянко Д. М. Административное право : учебное пособие / Д. М. Овсянко. – М., 2001. – 468с.
4. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. / Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
5. Колпаков В. К. Адміністративне право України / В. К. Колпаков. – К., 1999. – 736 с.
6. Плугатар Т. Деякі аспекти адміністративно-правового статусу прав і свобод громадян / Т. Плугатар // Вісник Академії управління МВС: : наук. журн. / Акад. упр. М-ва внутр. справ України. – К., 2010. – № 2 (14). – С. 100 – 108
7. Костюков А. Н. Должностное лицо : административно-правовой статус / А. Н. Костюков // Правоведение. – 1987. – № 2. – С. 20–24
8. Зражевська Н. О. Захист професійної честі, гідності та ділової репутації лікарів у судовому порядку / Н. О. Зражевська // Медичне право [Електронний ресурс] : загальнодерж. наук.-практ. журн./ Львів. обл. благодійний фонд "Медицина і право" ; голов. ред. Сенюта Ірина Ярославівна. - Л. : ЛОБФ "Медицина і право". - 2015, №1 (15). - ст. 26 - 35
9. Декларація Всесвітньої медичної асамблеї відносно незалежності та професійної свободи лікаря. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_326
10. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07 грудня 2000 р., №2121-III / Законодавство України: сайт. – Електрон. дані і прогр. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page>
11. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи : Постанова Пленуму Вер-

ховного суду України від 27 лютого 2009 року № 1. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09

12. *Цивільний кодекс України* [Електронний ресурс]: Кодекс від 16 січня 2003 р., № 435-IV / Законодавство України: сайт. – Електрон. дані і прогр. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15?info=1>

13. *Про інформацію* [Електронний ресурс]: Закон України від 02 жовтня 1992 р., № 2657-XII / Законодавство України: сайт. – Електрон. дані і прогр. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

14. *Медичне право України: законодавче забезпечення царини охорони здоров'я (генезис, міжнародні стандарти, тенденції розвитку й удосконалення)* [Текст] : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з мед. права (IV Міжнар. наук.-практ. конф. з мед. права) 19-21 травня 2011 року (м. Одеса) / Всеукр. громад. орг. "Фундація мед. права та біоетики України", Одес. нац. мед. ун-т ; [упоряд. І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко]. - Л. : Медицина і право, 2011. - 416 с.

15. *Коробцова Н.* Заклади охорони здоров'я як учасники відносин із захисту персональних даних [Електронний ресурс] / Н. Коробцова // *Медичне право.* - 2014. - № 1. - С. 26-32

Василенко К. О. Професійні права та обов'язки головного лікаря державного закладу охорони здоров'я як основа адміністративно-правового статусу: процесуально-правовий аспект

У даній науковій статті автором систематизовано, узагальнено й конкретизовано адміністративно-правовий статус головного лікаря державного закладу охорони здоров'я, а також визначено механізм його законодавчого закріплення в ході демократичних перетворень в Україні. Окрім цього в межах проведеного наукового дослідження автором було здійснено вдалу спробу розмежувати професійні права та обов'язки такої посадової особи, виокремлено шляхи їх захисту, гарантії тощо.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, охорона здоров'я, медичний заклад, головний лікар, правосуб'єктність, професійна честь, гідність, ділова репутація, медична (лікарська) таємниця, особисті немайнові права, захист.

Василенко Е. А. Профессиональные права и обязанности главного врача государственного учреждения здравоохранения как основа административно-правового статуса: процессуально-правовой аспект

В данной научной статье автором систематизирован, обобщен и конкретизирован административно-правовой статус главного врача государственного учреждения здравоохранения, а также определен механизм его законодательного закрепления в ходе демократических преобразований в Украине. Кроме этого в рамках проведенного научного исследования автором была осуществлена удачная попытка разграничить профессиональные права и обязанности такого должностного лица, выделены пути их защиты, гарантии и тому подобное.

Ключевые слова: административно-правовой статус, здравоохранение, медицинское учреждение, главный врач, правосубъектность, профессиональная честь, достоинство, деловая репутация, медицинская (врачебная) тайна, личные неимущественные права, защита.

Vasilenko K. Professional rights and duties of the chief physician of a public health care institution as a basis of administrative-legal status: procedural-legal aspect

In this scientific article the author systematized, generalized and specified the administrative and legal status of the chief physician of the state health care institution, and also determined the mechanism of its legislative consolidation during the democratic transformations in Ukraine. In addition, within the scope of the research carried out by the author, a successful attempt was made to delineate the professional rights and responsibilities of such an official, the ways of their protection, guarantees and so on.

Key words: administrative-legal status, health care, medical institution, chief physician, legal personality, professional honor, dignity, business reputation, medical secret, personal non-property rights, protection.